

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutitut pissarsinissamut utaqqisarnerup qaammatinik immikkut aalajangersarneqartunik qaangerneqaqqusaajunnaarnissaa anguniarlugu, Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-imeersumi § 5-ip allanngortinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Demokratit Inatsisartunut ilaasortaataitaanit saqqummiunneqartoq)

Pillugu

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermullu Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaneernejarnerani saqqummiunneqartoq

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliaq kingullermik suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigii, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokratit, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Vivian Motzfeldt, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Ineqi Kielsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigii

UKA2015-ip ingerlanerani 11. november 2015 siunnersuutip oqaluuserineqareernerata kingorna siunnersuut ataatsimiititaliap misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqerooruteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni maannakkut atuuttuni § 5-ip nutarterneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat siunnersuuteqartup kissaatigaa. Meeqqanut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinut utaqqisarnerup qaammatit amerlassusaat aalajangersimasut qaangissanngikkaat allannguinnikkut qulakkeerneqassaaq.

2. Siunnersuutip inatsisartuni siullermeerlugu suliarineqarnera

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqerooruteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni meeqqat tamarmik neqeroorfigineqarsinnaanerannik kommunini tamani periarfissaqareersoq tunngavilersuutigalugu Naalakkersuisunit siunnersuut manna itigartinneqarnissaanut inassutigineqarpoq. Taamaalilluni Naalakkersuisut naatsorsuutiginnigilaat aalajangersakkamik sukaterinerup kingunerissagaa meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinut utaqqisutut allattorsimasut ikiliartortinneqarnissaat, tassami siunnersuut maannakkutut iluseqartilluni kommunini utaqqisunut allattorsimaffiisa tunuliaqutaanni pissutsinut allannguuteqartitsinaaviannngimmat.

Inatsisartuni Siumumit Atassumillu Naalakkersuisut tunngavilersuutaat isumaqatigineqarlutik siunnersuut itigartinneqassasoq inassutigaat. Inuit Ataqtigii ajornartorsiutip ersarinnerusumik qulaajaaffigineqarnissaa kissaatigaa. Parti Naleqqap Demokratit peqatigalugit siunnersuummi kommunit pisussaaffiunik sukaterinissaq isumaqatigaat. Ajornartorsiutip tamatumalu kingunerisassaasa annertussusiisa siunnersuutip aappassaannerneqannginnerani isumaliutissiissut manna aqutigalugu misissorneqarnissaat amerlanerussuteqartunit isumaqatigineqarsorinarpoq.

3. Apeqqutit suliffeqarfinnullu pulaarnerit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerminut atatillugu Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunian kiisalu Qaasuitsup Kommunian apeqqutinut arlaqartunut akissuteqarnissaannik qinnuigisimavai.

Ataatsimiititaliap apeqqutaasa kiisalu kommunit akissutaasa assilinqarneri **ilanngussaq 1-5-tut** isumaliutissiisummut ilanngunneqarput. Erseqqissaatigineqassaaq kommunit akissuteqaataasa danskisuumiit kalaallisuumut nutserneqarneri inatsisartut allattoqarfianit suliarineqarsimmata. Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliamit erseqqissarneqassaaq akissuteqaatit nutsernerlunneqarsimassagaluarpata allatigulluunniit kukkuneqassagaluarpata Inatsisartut Allattoqarfiat ataatsimiititaliarluunniit tamatumunnga akisussaatinneqarsinnaanngimmata.¹

Pissutsit ullumikkut atuuttut ataatsimiititaliamit paasisaqarfigiumallugit kommuninut apeqqutinik arlaqartunik nassiussinissani ataatsimiititaliap toqqarpaa. Taakku immikkoortoq 4-mi 5-milu suliarineqassapput.

Tamatuma saniatigut marts 2016-mi ataatsimiititaliaq Nuummi meeqqerivinnik arlalinnik pulaagaqarpoq. Tamatumunnga atatillugu meeqqeriviit makku pulaassallugit ataatsimiititaliamit aalajangiunneqarpoq.

- Meeqqerivik nutaajunerusoq,
- Meeqqerivik Meeqqerivitsialammik suliaqarnermi maligassiuisoq² kiisalu
- Meeqqerivik pisoqaanerusoq illutamigut periarfissai killeqartut

Pulaarfigisat tamarmik ukioqatigiiaanngitsunut meeqqeriviupput. Taamaaliornermi aamma nunatsinni ulluunerani neqeroorutini ajornartorsiutaasinnaasutut atuuttut assigiinngitsut pillugit paasisutissanik amerlasuutigut ataatsimiititaliaq pissarsiaqarpoq. Ulluunerani neqeroorutit assigiinngitsut qinerneqarsimagaluartut ataatsimiititaliamit eqqumaffigineqarpoq ulluunerani neqeroorutit pulaarneqartut tamarmik illoqarfiit pingaarnersaanni inissisimanerat. ajornartorsiutini nunatta sinnerani nalinginnaasumik atuussinnaasunik takunnissinnaanermik

¹ Akissuteqaatit kisimik nutserneqarsimapput, ilanngussaasinnaasullu oqaatsit ataasiinnaat atorlugit allassimallutik, nutserneqanngitsut.

² <http://www.inerisaavik.gl/meeqqerivitsialak/>

pingaarnertullu illoqarfinni mikinerusuni sanillersuussiniarnermi soorunami tamanna killiliisuusaaq. Pissutilli taakku allakkatigut kommuninut apeqqutigineqartutigut ikiorsiiviginiarneqarput.

4. Kommunit akissuteqaataasa misissorneqarneri

Siunnersuummik suliaqarnermut atatillugu meeqqanut suli atualinngitsunut tunngaviusumik pissutsit pillugit paasissutissat pissarsiarineqarnissaat tunngavigalugu piffissap naammattup atorineqarnissaa ataatsimiititaliamit aalajangiunneqarpoq. Tamatumunnga tunngavigineqartut ilagaat siunnersuutip siullermeerlugu oqaluuserineqarnerani sammineqarnera. Meeqqanut suli atualinngitsut pillugit takorluukkat amerlasuujusinnaaneri oqallinnerup takutippaa. Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutitut inissanik innersuussisarnermi utaqqisunut allattorsimasuni pissutsit tunngaviusumik annertunerusumik misissorneqarnissaat ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Ataatsimut isigalugu meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutit, Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisissat nr. 16, 3. december 2012-meersoq tunngavigalugu ingerlanneqarput. Tassalu inatsit taannaavoq Naalakkersuisunut allanngortinneqarnissaanik piumasaqaatigineqarnissaa siunnersuuteqartumit kissaatigineqartoq.

Paasissutissanik ataatsimiititaliamit pissarsiarineqarsimasunik misissuineri inernerit ataani allassimapput, takuuk immikkoortoq 3. Aallaqqaasiullugu erseqqissaatigineqassaaq ataatsimiititaliap apeqqutaanut kommunit akissuteqarnerminni assigiinngitsunik periuseqassallutik aalajangersimammassuk. Tamannalu immikkoortumi allassimasumi ataani takuneqarsinnaavoq. Allatut allassimasoqartinnagu ulluunerani paaqqinnittarfinnut aamma angerlarsimaffimmi paarsisartunut kommunini innersuussisarnermi aaqqissuussisimanernut tamanna takuneqarsinnaavoq.

4.1 Ulluunerani paaqqinnittarfiit aamma ulluunerani angerlarsimaffimmi paasisartut siammarsimani

Soorlu Inatsisartut inatsisissaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 3-mi imm. 1-2-mi takuneqarsinnaasoq inatsit tunngavigalugu kommunit neqeroorutigisinnaasaat tassaapput ulluunerani neqeroorutit, ulluunerani angerlarsimaffinni paasisartut aamma ulluunerani paaqqinnittarfiit. Tamatumani erseqqissarneqassalluni ulloq tamaat imaluunniit ullup affaa neqeroorutaaneri apeqqutaanngimmata. Ulluunerani paaqqinnittarfiit/angerlarsimaffinni paasisartunit neqeroorutit paasisaqarfiginissaat siunertaralugu tamakkununga nalunaarsuiffimmik ataatsimiititaliaq qinnuteqarpoq. (takukkit ilanngussat 2-5, akissuteqaat nr. 2-6).

Kommunit akissuteqaataat naapertorlugit inernilerneqarpoq illoqarfinni tamani ulluunerani perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinik peqarpoq. Qeqqata Kommunianut aamma Kommuneqarfik Sermersuumut tunngatillugu tamanna nunaqarfinni tamani aamma atuuppoq. Kommuninut sinneruttunut marlunnut tunngatillugu ataani tabelimi takuneqarsinnaavoq nunaqarfinni sorlarni paarsititsinissamut periarfissaqannginnera.

Tabel 1. Nunaqarfiit ulluunerani angerlarsimaffimmi paarsisartoqanngitsut aamma ulluunerani paaqqinnittarfeqanngitsut³

Kommune	Nunaqarfik
Qaasuitsup Kommunua	Nuussuaq
Kommune Kujalleq ⁴	Qassimiut Qassiarsuk Igaliku Saarloq Eqalugaarsuit Ammassivik Tasiusaq Aappilattoq Narsarmijit

Tungaviatigut kommunit taamaallaat illoqarfinni ulluunerani neqeroorutinit inissanik neqeroortarsimapput, paarlattuanik nunaqarfinni angerlarsimaffinni paarsisartut kisimik aamma angerlarsimaffinni paarsisarfiit pisortatigut atuutsilersinneqarsimasut kisimik neqeroorutigineqartarlutik.⁵ Tamanna Kommune Kujallermi atuutinngilaq, tassami kommunimi tamarmi angerlarsimaffinni paarsisarneq atorineqanngimmat.

Tamatumunnga tungavigineqartoq ataatsimiititaliamit sukumiinerusumik misissorneqarsimanngilaq, ulluuneranili paaqqinnittarfimmik taaguuteqarnissamik

³ Apeqqutinit tunngatillugu nunaqarfinni pineqartuni pisariaqartitsineq eqqarsaatigineqarsimanngilaq. Ima paasillugu, nunaqarfinni pineqartuni pisariaqartitsineq oqaatigineqarsimanngimmat ulluunerani neqerooruteqanngilaq.

⁴ Narsarmijini, Tasiusami, Ammassivimmi aamma Qassiarsummi perorsaannikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinit taarsiullugu meeqqanut 3-niit 6-nut ullormut akunnerit sisamat sammisassaqartarpoq.

⁵ Pissusissamisussaaq ulluunerani angerlarsimaffimmi paarsisartut allatorneqarsimasut kisimik kommuninit nalunaarutigineqarsimappata. Ulluunerani angerlarsimaffinni paarsisartut nalunaarsugaanngitsut immikkoortoq 4.5-mi utaqqisut allatorsimaffiat pillugu immikkoortumi eqqartorneqarput, ulluinnarni taaneqartartut (sort dagpleje).

tunggaviuvoq paaqqinnittarfimmi minnerpaamik arfinilinnik meerartaqarnissaa⁶. Nunaqarfinni angerlarsimaffinni paarsisarneq toqqarsimagaanni meeqqeriveqarnissaamut meeqqat ikippallaarneri tunggaviusinnaavoq. Tamatuma saniatigut erseqqisaatigineqassaaq tungaviatigut angerlarsimaffinni paarsisitsisarneq angerlarsimaffinni ingerlanneqartarmat kommunillu ulluunerani paaqqinnittarfiutaat kommuninit illutalerneqartussaallutik. Taamaattorli ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq nunaqarfinni amerlanerusuni ataasiinnarmik angerlarsimaffimmi paasisartoqarnera, tamatumalu kingunerigaa amerlanerpaamik meeqqat sisamat inissaqartinneqartarneri, inatsit pineqartoq malillugu.

4.2 Misiliutitut aaqqiinerit aamma paaqqinnittarfiit namminersortut

Inatsit atuuttoq tunggavigalugu kommunini misiliinissamut periarfissaqarpoq. Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 30-mi takuneqarsinnaavoq:

§ 30. Kommunalbestyrelsen inassuteqareerneratigut, Naalakkersuisut kommunini meeqqanut suli atualinngitsunut ulluunerani neqeroorutininik misileraalluni aaqqissuussinerit akuerisinnaavaat.

Imm. 2. Kommunimi misileraalluni aaqqissuussineq sivisunerpaamik ukiuni pingasuni atuussinnaavoq.

Imm. 3. kommunimi misileraalluni aaqqissuussinermut atatillugu, tak. imm. 1, ukiut tamaasa nalunaarusiortoqartassaaq Naalakkersuisunut tunniunneqartussamik.

Misiligummik aaqqissuussineq, tamanna pillugu aalajangersagaq naapertorlugu, pissusissamisoortumik piffissamut killiligaavoq, taamaalillunilu neqerooruteqartarnermi ajornartorsiutaajunnartumut ataavartumik aaqqiissutaasinnaanani.

Taamaalillugu Kommuneqarfik Sermersuumit nalunaarutigineqarpoq Tasiilap nunaqarfiini init pinnguartarfiit misiliivittut aallartinneqarsimasut kinguneranillu killeqanngitsumik ulluunerani paaqqinnittarfittut atuutilersimallutik.

kommunini sinneruttuni aalajangersagaq atorneqanngilaq. Qeqqata Kommuniani najugaqarfinni tamani ulluunerani angerlarsimaffinni

⁶ Malittarisassani atuuttuni meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqerooruteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 10 takuuk.

paarsititsinissamut/paaqqinnittarfinititsinissamut periarfissaqareenera tunngavigalugu.
 Kommune Kujallermi ajoraluartumik atuutinnginneranut pissutaavoq
 akissakilliorortoqarnera/sulisukilliorortoqarnera.

Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni aamma paaqqinnittarfiit namminersortut pillugit malittarisassaqqarpoq.⁷ Paaqqinnittarfiit namminersortut, namminersortut suliniuteqarnerisigut sanaartorneqarsinnaapput. Tamanna takuneqarsinnaavoq Qaqortumi, tassani ataatsimik namminersortumik ukioqatigiiaanngitsunut meeqqanut 24-nut inissalimmik ulluunerani paaqqinnittarfeqarnera. Kommuneqarfik Sermersuumit nalunaarutigineqqarpoq ulluunerani paaqqinnittarfinnik namminersortunik pingasunik katillugit meeqqanut 66-nut inissalinnik peqartoq⁸. (tak. Ilanng. 2-5, akissuteqaat nr. 6)

4.3 Nakkutillineq aamma illuutitigut pissutsit

Piffinni ulluunerani paaqqinnittarfinnik aamma angerlarsimaffinni paaqqinnittarfinnik nakkutillineq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 5, imm. 2-mi ima allassimasoqqarpoq:

Imm. 2. Kommunalbestyrelsenp meeqqanut ulluunerani neqeroorutit tamaasa nalinginnaasumik perorsaanermullu tunngatillugu nakkutigissavai, pisortat suliamut tamatumunnga naapertuuttut suleqatigalugit. Kommunimi angerlarsimaffimmi paarsisarfiit minnerpaamik ukiumut sisamariarluni nakkutilliilluni orninneqartassapput, taakkunangalu minnerpaamik ukiumut ataasiarluni siumoortumik nalunaaqqaarani nakkutilliisoqartassalluni.

Siunnersuutip taasissutissartaanut nakkutillineq toqqaannartumik tunngassuteqanngilaq. Taamaattorli inerikkiartuutaasumik perorsaanermi neqeroorutit pitsaassusaat qulakkeerumallugu pissutsit nakkutilliinermut tunngassutillit apeqqutigissallugit

⁷ Aalajangersagaq taamaallaat kommunini atuuttussatut ersarissumik allassimanngippat aalajangersakkat taamaallitutik aamma tamarmik ulluunerani neqeroorutitut namminersortunut atuuttussaapput. Tamakkua saniatigut ulluunerani neqeroorutitut namminersortunut aalajangersakkat immikkut ittut Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 30-mi allassimapput.

⁸⁸ Ataatsimiititaliamilli ilisimaneqqarpoq meeqqerivinnik taaneqqartunik ataaseq ukioqatigiiaanngitsunut paaqqinnittarfiummat meeraaqqanut 13-nut inissalik. Tamanna ulluunerani paaqqinnittarfik Mikisoq-p nittartagaani takuneqarsinnaavoq: www.mikisoq.dk

ataatsimiititaliamit aalajangiunneqarpoq. Taamaattumik ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq kommunit nakkutilliinermut inatsisitigut pisussaaffitsik tunngavigalugu qanoq akulikitsigisumik nakkutilliisarnersut. Kommune Kujalleq akissuteqarpoq ilaatigut perorsaanermut siunnersortimik atorfinitsitsiniarneq ajornakusoormat nakkutilliineq Kommune Kujallermi ingerlanneqanngitsoq. Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq ukiut tamaasa nakkutilliartorluni angalanissaq, taamaattorli silamik pissuteqartumik sulisussaqaarniarnerullu ajornartorsiutaanera pissutaalluni tamanna pisinnaanngitsoq. Qaasuitsup Kommunianit ilisimatitsissutigineqarpoq nakkutilliinerit pulaarnikkut, oqarasuaatikkut ataatsimiinnerni aammalu suliffimmut atatillugu angalanerni pisartut. Tamatumunnga atatillugu immersugassaq kommunimit nakkutilliilluni pulaarnerni immersoqqissaarneqartartoq ilanngussatut ilanngunneqarpoq (tak. ilanngussaq 2). Qanoq akulikitsigisumik nakkutilliisoqartarnera nalunaarsorneqarsimangilaq, taamaattorli immersugassaq ilanngunneqarsimasoq tunngavigalugu takuneqarsinnaavoq minnerpaamik ukiumut ataasiarluni nakkutilliisoqartarnissaa pingaartinneqartoq. Kingullertullu Qaasuitsup Kommunianit ilisimatitsissutigineqarpoq nakkutilliinermik ingerlatsineq ilinniartitaanermut immikkoortortamit ingerlanneqartartoq. Immikkoortoq taanna ukiut tamaasa illoqarfiit nunaqarfiillu tamakkerlugit angalatitsisarpoq. Paasissutissat katersorneqarsimasut toqqorneqartarput ukiullu tulliani angalanermut atatillugu nakkutilliinermi najoqqutassatut qaqinneqartarlutik (tak. ilanngussat 2-5, akissuteqaat nr. 21-22).

Qaasuitsup Kommunian kiisalu Qeqqata Kommunian kisiisa pinnagit ajoraluartumik ataatsimiititaliamit paasineqarpoq kommunini perorsaanikkut nakkutilliineq nalinginnaasoq tamakkiisuunngitsoq, ajornerpaamillu oqaatigissagaanni nakkutilliineqanngilluinnartoq. Nakkutilliinerup killeqarnera nakkulliisoqanngilluinnarneralu ataatsimiititaliamit ajuusaarnartutut isigineqarput, tassami – meeqqat isumannaatsumiinnissaasa saniatigut – sulisut inuunerminni ingerlalluarnissaat isumannaatsumiinnissaallu nakkutilliinerup qulakkeertussaammagit. Ataatsimiititaliamit tamanna malinnaaffigineqassasoq aalajangiunneqarpoq, ilaatigut meeqqanut suli atualinngitsunut neqeroorutunik kommunit ingerlatsinerat pillugu Naalakkersuisut nalunaarusiornissaannik qinnuigineqarnerisigut, inatsimmik inatsisartut atuutsilersimasaannik atuutsitsinermi unammilligassat suunerinik ataatsimiititaliamut Naalakkersuisut ilisimatitsissuteqarnissaannik qinnuigineqarnerisigut tamanna pissasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Naak meeqqanut suli atualinngitsunut neqerooruteqartarneq kommuninit akisussaaffigineqaraluartoq Naalakkersuisut tassaapput pingaarnertut inatsimmi siunertarineqartut sapinngisamik pitsaanerpaanik malinneqarnissaannik qulakkeerinnittussat. Tamanna malinneqartinnagu

ataatsimiititaliamit tunngaviatigut naatsorsuutigineqarpoq Naalakkersuisut pissutsinut malinnaanissaat. Naggataatigut tassaasussaapput Inatsisartut inatsimmut atuuttumut pitsanngorsaatisanik akuersissutiginnittussat, taamaaliornikkut inatsisit atuuffiunut piviusut sunniuteqarsinnaaniassammata. Tamatumunngali piumasaqaataavoq pissutsit pillugit inatsisartut ilisimatinneqarsimanissaat.

Aningaasatigut kingunerisassat pillugit siunnersuummut nassuiaammi ima allassimavoq:

"inatsimmik allannguinerup - imarisa apeqqutaalluni – kingunerisinnaavaa kommunit ilaasa perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutiminnik annertusaasariaqarnerat.

Ataatsimiititaliap nassuiaat taanna ima paasivaa; siunnersuuteqartup naatsorsuutigigaa utaqqisut amerlanerpaaffissaattut kissaatigineqartoq akuerineqassappat kommunit ilaat nutaanik meeqqeriviliortariaqassasut (kommunip ulluunerani neqeroorutinik amerlanernik neqerooruteqarnissaat periarfissaangippat toqqarneqanngippallu). Tamanna tunngavigalugu meeqqeriviit pioreersut iluarsarneqartarnerannut nutarterneqartarnerannullu kommunit qanoq pingaarnersiuisimanersut ataatsimiititaliamit misissorneqarnissaa kissaatigineqarpoq. (ilanngussaq 2-5 – akissuteqaat nr. 20).

Tabel 2. Ukiuni kingullerni qulini iluarsaasimannginnerit/nutarterisimannginnerit

Kommune	iluarsaasimannginnerit/ nutarterisimannginnerit Paaqqinnittarfiit amerlassusaat	Kommunimi paaqqinnittarfiit katillugit	% paaqqinnittarfiit, iluarsaasimannginnerit/ nutarterisimannginnerit
Qaasuitsup Kommunia	26	26	100 %
Qeqqata Kommunia	11	16	69 %
Kommuneqarfik Sermersooq	n/a	28	n/a
Kommune Kujalleq	Ataavartumik iluarsaanerit	11	n/a

Naak Qaasuitsup Kommuniani iluarsaanissaq nutarterinissarlu annertuumik amigaataagaluartoq kommunimiit ilanngunneqarsimapput illuutit/paaqqinnittarfiit tamarmik misissorneqarnerinut nalunaarsuutit (tak. ilanngussaq 2), iluarsartuussinissamut pisariaqartitsineq tamatumunnga ilanngullugu. Kommuneqarfik Sermersooq ukiuni kingullerni qulini iluarsartuussisimanernut nutartersimanernullu allattugaateqanngilaq, taamaattorli ukiunut tulliuuttunut qulinut immikkoortumut pilersaarusiortuni. Iluarsaanerit pillugit Kommune Kujalleq nalunaarsugaateqanngilaq aamma aalajangersimasunik allattugaateqarsorinanngilaq. Tassami taamaallaat ilisimatitsissutigineqarmat “*ulluunerani paaqqinnittarfiit tamarmik ingerlaavartunik iluarsaanneqartarput*”. (tak. ilanngussaq 5).

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq iluarsaanerit ataasiakkaat imaluunniit suliniutit ataasiakkaat pillugit Kommune Kujallermi ullutsinnut naleqquttumik suliarineqartartut. Taamaattorli inuiaqatigiinni iluarsagassani katataasoqarsimanerani nunatsinni ulluunerani paaqqinnittarfiit ilaasut uppernarsarneqarsinnaasoq ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq.

Kommunit paaqqinnittarfiini iluarsaasarnert kisiisa pinnagit nutarterinerilli ilanngullugit

ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarnerannut tunngavigineqarpoq naatsorsuutigineqarmat, ukiuni kingullerni kommunini paaqqinninnissamut neqeroorutini perorsaanicukut inerikkiartuutaasumik pisatsersugaanerisa kinguneranik ilinniakkatigut piginnaasat kingunerimmassuk nutaamik eqqarsartoqarnissaanik pisariaqartitsineq. Taamaattorli kommuninit iluarsaanissamut pisariaqartitsineq taamaallaat sammineqarsimavoq.

4.4 Sulisoqarnermi pissutsit

Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 2012-meersuni § 11, imm. 2-mi takuneqarsinnaavoq ulluunerani neqeroorutini meeqqat amerlanerpaaffissaat:

Imm. 2. Meeqgeriviit meeqqanut ataatsimoortunut agguanneqassapput, meeqgerivimi meeqqat ataatsimoortut amerlanerpaamik 20-nik meerartaqarsinnaallutik, meeraaqgerivinnilu amerlanerpaamik 12-inik..

Meeraqatigiinnut taakkununga tunngatillugu inatsimmi pineqartumi § 20, imm, 1-mi sulisut amerlassusissaannut piunasaqaatigineqartoq immaappoq:

§ 20. Meeqqat ataatsimoortut tamarmik, tak. § 11, imm. 2, minnerpaamik sulisorissavaat perorsaasoq 1, perorsaanermik ilinniarsimasoq 1 ikiortilu 1. Sungiusarlutik sulisut tapersersortaasullu sulisut amerlassusissaannut ilaatinneqanngillat.

Ulluunerani angerlarsimaffimmi paarsisartunut meqqat amerlassusissaannik makku atuupput, inatsimmi pineqartumi § 25, imm. 1:

§ 25. Meeqqanik suli atualinngitsunik katillugit sisamanik angerlarsimaffimmi paarsiumalluni qinnuteqartoq kommunalbestyrelsimit akuerineqarsinnaavoq. Angerlarsimaffimmi paarsiffiusumi ataatsimi nammineq meeqqat 6 inorlugit ukiullit meeqqallu paarisat tallimat qaangissanngilaat.

Pissusissamisoortumik inuit ataasiakkaat, kommuninit qinnuteqaatigineqaratik, taamatut inuussutissarsiornissartik qinnutigisussaammassuk angerlarsimaffimmi paarsisartut amigaatigineqarneri pillugit kommunit nalunaaruteqarsinnaanngillat.

Akissuteqaatini tamani takuneqarsinnaavoq sulisut amerlassusissaasa malinneqarnissaat tunngaviatigut kommuninit pingaartinneqartoq. Taamaattorlu oqaatigineqarpoq sulisut amerlassusaannut sanilliullugu meeqqat amerlassusissaat ilaatigut ataatsimik qaangerneqarsinnaasartoq, (takuuk ilanngussaq 5, akissuteqaat nr. 1.)

Taamaattorli ilinniarsimasunik sulisussarsiortarnermi § 20, imm. 1 malillugu atorfiit inuttassaqartinniarneqarneri ajornartorsiutaasinnaavoq (tak. ilanngussaq 2-5, akissuteqaatit nr. 15-19). Ataatsimut isigalugu Kommune Kujallermi tamarmi perorsaasut aamma isumaginninnermut ikiortit amigaataanerujussuat kommunimit nalunaarutigineqarpoq. Ataani tabel 3-mi takuneqarsinnaavoq kommunimi sulisut amigaatigineqartut allattorsimanerat.

Tabel 3. Sulisut amigaatit

Kommune	Perorsaasut	Perorsaasutut ilinniarsimasut	ilinniarsimanngisut
Qaasuitsup Kommunia	ca. 58 %	”Ajornartorsiutaanngillat”	” Ajornartorsiutaanngillat”
Qeqqata Kommunia	ca. 37 %	n/a	” Ajornartorsiutaanngillat”
Kommuneqarfik Sermersooq	40 – 50 % kitaani ”Tunumi annertuumik amigaataapput”	”Ilaatigut unammillernarsinnaavoq”	”Tikisinniarneri ajornanngillat, taamaattorli uninngatinniarneri ajornartorsiutaallutik”
Kommune Kujalleq	”Annertuumik amigaatigineqarput”	”Annertuumik amigaatigineqarput ”	”Amingaatigineqanngillat”

Nuna tamakkerlugu sulisut ilinniarsimasut taama amigaataatigineri ataatsimiititaliamit assut ernumanartutut isigineqarpoq. Naak isorliunerusuni anginerusuni nunaqarfinnilu amigaateqarneq annertunerugaluartoq piffiit apeqqutaallutik ajornartorsiutaarpasinngilaq. Naak perorsaannermut ilinniarsimasunik – tassa isumaginninnermut assistentinik aamma isumaginninnermut ikiortinik amigaateqarnermi piffiit sumiinnerat apeqqutaagaluartoq, ataatsimut isigalugu unammilligassat pineqartuni malunnarnerorpasipput.

Nunatsinni isumaginninnermi, Isumaginninnermut assistentit kiisalu Isumaginninnermut Ikiortit Perorsaannermut (PI/SPS)⁹. PI/SPS-mi soraarummeersimasut ukiuni kingullerni aningaasanut inatsimmi allattorsimasunut sanilliugit tabel una allattorneqarsinnaavoq:

⁹ <http://www.pi.sps.gl/kl/om-seminariet/>

Tabel 4. PI/SPS-mi soraarummeersimasut amerlassusaat

	2013	2014	2015
Katillugit	95	74	106

Perorsaanermut ilinniarneqarsinnaasutut PI/SPS-mi neqeroorutigineqartut tamarmik takuneqarsinnaapput. Taamaattorli nunatsinni ulluunerani paaqqinnittarfinni neqeroorutigineqartuni ilinniarsimasutut atorfinnut kiisalu perorsaanermi ilinniarsimasunut sanillersuussissagaanni ataqatigiittoqannginnera takuneqarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Perorsaanermik ilinniarsimasunik amigaateqarnera ataatsimiititaliamit tupannartuunngilaq, taamaattorli nunatsinni ulluunerani paaqqinnittarfinni atorfiit inuttassarsiukkat qinnuteqarfigineqartannginneri ataatsimiititaliamit ernumanartutut isigineqarpoq. Piffissami kingullermi immikkoortup naalakkersuinikkut soqutigineqarnerata kingunerissagaa atugassarititaasut pitsanngorsarneqarnerat, ima isumaqarsinnaammata perorsaanermi ilinniarsimasut qinnuteqarusunnerulersut. Nunatsinni pissutsit imaalissanngillat sulisut taarsaannerujussuat sulisussaaleqinerlu pissutaallutik nunatsinni ulluunerani paaqqittarfinnut meeqqamik paaritinnissaat angajoqqaat ernumassutigissagaat. Peqatigisaanillu aamma aningaasanut tunngassuteqarpoq, tassami angajoqqaat (ilaannakortumik) sullissinermut akiliisarmata. Akiliuteqartitsisarnermi qaffasissuseq taanna inatsisini perorsaanermut piumasaqaataasunik kommuninit neqeroorutigineqartunit tunngaveqartinneqarpoq, kisiannili perorsaanikkut suliassanut ilinniarsimasunik sulisussaqaanngippat apeqputaalerpoq angajoqqaat sullissinermut pissutsini piviusorsiuunngitsunik akiliisarnersut. Ataatsimiititaliamit erseqqissaatigineqassaaq sulisut ilinniarsimasut isornartorsiorneqanngimmata nunatsinnili ulluunerani paaqqinnittarfinni annertuumik sullissisimapput. Taamatuttaaq perorsaaqutut ilinniarsimasut ulluunerani paaqqinnittarfinni sulerusunngitsut ataasiakkaat isornartorsiorneqaratik Taamaattorli tunngaviatigut ataatsimiititaliamut erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq sulisussarsiorarneq sulisunillu tigumminniinnarnissaq ajornartorsiutigineqarmata.

Siunnersuutip siullermeerlugu suliarineqarnerani Naalakkersuisut akissuteqarnerminni ima ilisimatitsipput:

“Sulisussaaleqineq annikillisarfiarlugu Perorsaanermik Ilinniarfup december 2014-imi ulluunerani neqeroorutini ikiortitit najugaq qimannagu ilinniartitaaneq aallartippaa.

Naalakkersuisut ilinniartitaanermut periusissiaanni aamma meeqqanut suli atualingitsunut tunngatillugu najugaq qimannagu perorsaanermik sivikinnerusumik ilinniartitaaneq sulisunut ilinniarsimanningsunut neqerooruteqarnissaq ilaatippaat. Tamatumani pingaartumik nunaqarfinni ulluunerani neqeroorutini sulisut eqqarsaatigineqarput”

Ulluunerani neqeroorutini sulisut ilinniarsimasut amigaatigineqarneri akiorniarlugit taamatut suliniuteqarnerit ataatsimiititaliamit tapersorsorneqarput. Sulisunik ajornartorsiuteqarneq tamanna ataatsimiititaliap isaani maannakkut atuuttutulli piffissamut sivisunerusumut atuuppoq. Suliniuteqarnerillu tamatumunnga naleqquttuusariaqarput. Apeqqutaalerporli perorsaanermut ilinniartartut soraarummeersimasut ikippallaannginersut imaluunniit ajornartorsiut sulisussarsiortarnermut sulisunillu tigumminniinnarniarnermut tunngassuteqartuunersoq. Peqatigisaanillu perorsaanikkut ilinniartitsinerit akornanni qaffasissutsip piunnarnissaa qulakkeerneqartariaqarpoq, peqatigisaanillu inuit atorfinnut aalajangersimasunut taamaallaat nunaqarfinnut sammisunut ilinniartinneqannginnissaat mianersuutigisariaqarluni. Tamanna ilinniarsimasut ataasiakkaat nuttarsinnaanerannut akimmasaarutaasinnaavoq, soorlutaaq illoqarfinni nunaqarfinnilu sullissinerup qaffasissusiata assigiinnginnerannik tamanna kinguneqarsinnaasoq.

4.5 Utaqqisunut allattorsimaffiit

Siunnersuutip umma qiteraa nunatsinni ulluunerani paaqqinnittarfinnut aamma angerlarsimaffinni paarsisartunut utaqqisut allattorsimaffiat. Taamaattorli oqaatigineqareersutut utaqqisunut allattorsimaffiit tunngaviusunut ajornartorsiutaasumut peqqutaasinnaasutut misissorneqarnissaat ataatsimiititaliap toqqarsimavaa.

Ataatsimiititaliamit kommuninut apeqquteqarnermi pingaartinneqarput kommunit immikkoortumut malittarisassaat periusaallu, kiisalu utaqqisunut allattorsimaffiit tigussaasuuneri. Siunnersuutip siullermeerlugu suliarineqarneranut atatillugu Naalakkersuisut akissuteqaataanni utaqqisunik innersuussisarnermi kisitsisit takutinneqartut ersersinniarsimavaat.

Tabel 5. 11.11.2015-mi meeqqat utaqqisut allattorsimaffiat

Kommune	Illoqarfiit	nunaqarfiit
Qaasuitsup Kommunia	143	34
Qeqqata Kommunia	34	3
Kommuneqarfik Sermersooq	150	0
Kommune Kujalleq	46	6

Ilanngussani 2-5-mi, akissuteqaat nr. 9-mi ataatsimiititaliaq kisitsisinik makkuningga ilisimatitsivoq.

Tabel 6. Meeqqat qassit utaqqisut allattorsimaffinni allassimaneri

Kommune	Illoqarfiit	Nunaqarfiit
Qaasuitsup Kommunia ^a	142	55
Qeqqata Kommunia ^b	58 ^c	5
Kommuneqarfik Sermersooq ^c	159	2
Kommune Kujalleq ^d	85	0

a: 9. februar 2016-mi; b: 1. marts 2016-imi; c: 1. januar 2016-mi; d: . 1. januar 2016-mi; e: meeqqat meeraqperivinniit meeqperivinnut nuuttussat ilanngunneqanngillat.

Naak Naalackersuisut paasissutissanit pissarsineraniit ataatsimiititaliap paasissutissanik pissarsineranut piffissaq sivikikkaluortoq paasissutissat nikingasorujussuanngoreersimanagerat ataatsimiititaliamit paasineqarpoq. Qaasuitsup Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq kiisalu Qeqqata Kommunia tamarmik ilisimatitsippot utaqqisut allattorsimaffiani kisitsisit piffisakkaartorujussuusut. Utaqqisunut allattorsimaffiit taamaalillutik atualertoqarnerani nikittoqartarpoq, taakkumi meeqperivinni inissanik atuiunnaartarmata taamaalillunilu meeqperiviup iluani nikittoqarsinnaalluni meeraaqperivinniillu aamma qummut nikittoqarneratigut utaqqisut allattorsimaffiani allassimasunut inissaqartitsisoqalertarluni. Utaqqisunut allattorsimaffiit maj-juni-mi tiguneqarsimagaluarpata utaqqisuni allattorsimaffinni kisitsisit allaanerujussuussagaluartut ataatsimiititaliamit taamaalillugu

ilimagineqarpoq. Pissutsit taamaattut Nuummi ulluunerani paaqqinnittarfinnut paasisassarsiorluni pulaartarnermini ataatsimiititaliap taamatuttaaq uppersaatissaqalersippaa.

Ataatsimiititaliap paasisassarsiorluni pulaartarnerani ataatsimiititaliamit paasineqarpoq utaqqisut allattorsimaffiat pillugu ajornartorsiut aalajangersimasuusoq ajornartorsiutaallunilu atuuttuartoq. Taamaalillugu ilisimatitsissutigineqarpoq kommunip sulinermini inatsisini aalajangersakkat malitsinniarneri ajornartorsiutigigai. Unamminartua kommunimi IT-mik ajornartorsiuteqarnerit pissutaallutik utaqqisunut allattuisarnerit assammik allatorneqartarmata. Tamatuma saniatigut meeraq pillugu tunngaviusumik paasisutissat nalunaarutiginnissaat angajoqqaanit puigorneqartarneri kommunimit ilisimaneqarput, taamaattumillu meeraq pillugu kommunip paasisutissaatigisartagai eqqortuussanatik.

5. Siunnersuummik ataatsimiititaliap suliaqarnera

5.1 Utaqqisut allattorsimaffiat pillugu malittarisassat atuuttut

Inatsisartut inatsisaanni nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 5, imm. 1-mi ima allassimasoqarpoq:

§ 5. Kommunalbestyrelsip pisussaaffigaa qularnaassallugu meeqqanut suli atualinngitsunut tamanut pisariaqartunik amerlassusilinnik ulluunerani neqerooruteqarnissaq.

Inatsimmi pineqartumi utaqqisutut allattorsimaffinni aalajangersakkamik § 8, imm. 3-mi ima allassimasoqarpoq:

Imm. 3. Qinnuteqartut tamarmik inissaqanngippata kommunalbestyrelsip utaqqisut allassimaffiat pilersissavaa.

Kommunit ulluunerani paaqqinnittarfinnut imaluunniit ulluunerani angerlarsimaffimmi paarsisartunut inissiinermut atatillugu pissutsit sorliit nakkutigissaneraat § 9 tunngavigalugu ima allassimasoqarpoq:

§ 9. Kommunimi meeqqeriviit imaluunniit angerlarsimaffimmi paarsisarfiit inissaqalersillugit, kommunalbestyrelsi meeqqat utaqqisut akornanni toqqartuissaaq, kommunimi meeqqerivinnut imaluunniit angerlarsimaffimmi paarsisarfinnut naapertuuttumik ukiullit akornanni, ataani tulleriarinissamik innersuussutit malillugit.

1) Ataatsimoortut a: Meeqqat - isumaginninnermut ataatsimiititaliamit

innersuunneqartut - immikkut perorsaanikkut pisariaqartitsinertik pissutsilluunniit allat meeqqap inerikkiartorneranik ulorianartorsiortitsisinnaasut pissutigalugit.

2) Ataatsimoortut b: Meeqqat meeraaqqerivinniit kommunimiluunniit angerlarsimaffimmi paarsisarfinniit meeqqerivinnut ukiutik pissutigalugit nuuttussat.

3) Ataatsimoortut c: Meeqqat suliffeqartunik imaluunniit ilinniartunik kisermaajusunik pilersuisueqartut.

4) Ataatsimoortut d: Meeqqat pilersuisui tamarmik suliffeqartut imaluunniit tamarmik ilinniagaqartut.

5) Ataatsimoortut e: Meeqqat pilersuisuiusup aappaa suliffeqartoq imaluunniit angajoqqaap aappaa ilinniagaqartoq.

6) Ataatsimoortut f: Meeqqat pilersuisui allallu, tassunga ilanngullugit kisimiittut, tamarmik suliffeqanngitsut imaluunniit ilinniagaqartuunngitsut.

Imm. 2. Aappariit katinnikuunngikkaluarlutik aalajangersimasumik najugaqatigiittut, imaappoq aappariit minnerpaamik ukioq ataaseq najugaqatigiissimasut, meeraat angajoqqaatut oqartussaasut imaluunniit meeqqamik pilersuisuiusut katissimasut meeraattut isigineqassapput.

Imm. 3. Kommunalbestyrelsip utaqqisut allassimaffianniit toqqartuinermi ilutigisaanik qularnaassavaa, meeqqeriviit ataasiakkaat meerartaasa - perorsaanikkut anguniagassat pissutigalugit - ukiumikkut naammaginartumik siammaassimanissaat, niviarsiaqqat nukappiaqqallu sapinngisamik amerlaqatigiinnissaat, aamma meeqqat immikkut ittumik pisariaqartitsisut imaluunniit tapersersorteqartut naammaginartumik siammaassimanissaat.

Imm. 4. Illoqarfigisap nunaqarfigisalluunniit iluani meeqqerivimmut allamut aatsaat nuuttoqarsinnaavoq, tamanna meeqqap atugarissaarnissaanik peqqissusaanillu imaluunniit angallassinikkut pissutsit ajornakusoornerannik pissuteqarpat.

Taamaalillutik utaqqisunut allattorsimaffiit tassaapput meeqqat utaqqisut tamarmik allattorsimaffii, taakkununga uku ilaallutik

- Meeqqat angajoqqaamik erninermut atatillugu sulinngiffeqarneranni suli angerlarsimasut
- Meeqqat meeraaqqerivimmiit/angerlarsimaffimmi paarsisartuniit meeqqerivimmut nuuttussat
- Meeqqat angajoqqaatik illoqarfimmut allanut peqatigalugit nuuttussat

- Meeqqat angajoqqaat kissaataat malillugu meeqperivimmut allanut nuuttussat
- Meeqqat meeqperivimmi aalajangersimasumi paarineqarnissaat angajoqqaanit kissaatigineqarsimasoq.
- Meeqqat pisariaqartitsineq tunngavigalugu meeqperivimmut allanut nuuttariaqartut (Taagorneqartunit ataasiakkaat kommunit ilaannaanni atuupput)

Inatsisip atuuttup kingunerisaanik utaqqisunut allattorsimaffik ilanngunneqartariaqaratik. Taamaattoq kommunit akissuteqaataannit kiisalu Naalakkersuisullu namminneq akissuteqaataannit utaqqisut nalunaarsorsimaffiat ilimanaateqarnerusoq siunnersuuteqartup tunngavilersuutigisaanut naapertuunnerusoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

5.2 Inaarutaasumik siunnersuutip suliarineqarnera

Angajoqqaat tamarnik meeqqamik perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutitut paarineqarnissamik neqeroorfigineqartarnissaanut periarfissaqartariaqarneranik siunnersuuteqartup pingaartitsineranut ataatsimiititaliaq isumaqataavoq. Taamaattorli kommunini meeqqaminnik perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik paarineqartarnissaannut utaqqisunut allattorsimaffik maannakkutut isikkoqartilluni angajoqqaat pisariaqartitaannut naapertuutinnitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaattumik ullumikkut utaqqisut allattorsimaffii tassaapput ilaatigut meeqqanik paaqqutarineqarnissamut pisariaqartitsisunut sulili inissamik neqeroorfigineqarsimanngitsunut aammali meeqqanut meeraaqperivimmiit meeqperivimmut nuunnissamut utaqqisutut allatorneqarsimasunut takussutissiaq utaqqisut allattorsimaffii meeqqanut inissinneqarnissamut utaqqisunuinnaq allassimaffiugaluarpata utaqqisut allattorsimaffii naannerussagalarput.

Akerlianik eqqarsaatigineqarsinnaavoq utaqqisut allattorsimaffianni takuneqarsinnaanngitsunik pisariaqartitanik qulaarisoqarsimanngitsoq. Angajoqqaat kommunimi utaqqisunut allattorsimaffimmut meeqqamik allatsinnissaannut toqqagaqartut nammineq allatsinnissamut suleqataasussaapput. Taamaallilluni kommunimi suut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik neqeroorutaasarnersut innuttaasunit naatsorsuutigineqarpoq. Tamatumunnga ilanngullugu naatsorsuutigineqarpoq neqeroorutit suunerinik ilisimannittoqarnissaa. Tamatumalu kingunerisarpaa nunaqarfinni najukkaminni meeqqanut inerikkiartuutaasumik neqerooruteqartinnagu angajoqqaat meeqqaminnik utaqqisut allattorsimaffiannut allatsitsisanninnerat. Tamanna nunaqarfinni qulini atuuttoq

ataatsimiititaliamit paasineqarpoq¹⁰. Peqatigisaanillu imaassinnaavoq aamma angajoqqaat neqeroorutiniq atuuttunik atuerusunngitsut makku pissutigalugit:

- neqeroorutigineqartut angajoqqaanut naleqqutinngillat
- neqeroorutigineqartut pitsaassusaat angajoqqaanit iluarineqanngillat
- inissat killeqarneri pissutaallutik angajoqqaat neqeroorutigineqartuni inissaqalersitsinissaq ilimaginngilaat
- aningaasaqarneq, inuttut atugarisat kiisalu perorsaaniqutit pissutsit pissutigalugu angajoqqaat paaqqinnittarfinnik nalunaarsorsimanningsunik atuinerat

Taamaalilluni meeqqat qulaani pineqartutut angajoqqaallit pisortat paaqqinninnissamut neqeroorutaasa avataani inissisimasutut oqaatigineqarsinnaapput – tassa qulaani taaneqartut pissutaallutik utaqqisut allattorsimaffiat takinerusutut oqaatigineqarsinnaavoq.

Pisariaqartitsineq suli naammattunik qulaajarneqarsimatinnagu politikikkut suliniutigineqarnera saqqummiunneqassappat ataatsimiititaliamit naammaginngitsutut isigineqarpoq. Assersuutigalugu paassisitsinissamut qularnaaveeqqusiineq imaluunniit utaqqisut allattorsimaffiata qummut killilerneqarnera aqqutigalugit – neqeroorutit amerlineqarneri ataatsimiititaliamit attanneqarsinnaasutut isigineqanngilaq. Tamanna paasinarsivoq qulaani taaneqartutut utaqqisunut allattorsimaffinni pisariaqartitsineq killilimmik nalunaarsorneqarsimammat, aammalu sulisussaaleqinerujussuaq eqqarsaatigigaanni.

Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisut akissuteqaataanni ima oqaatigineqarpoq:

“IKIIN-ip KANUKOKA Ilinniartitaanermullu Aqutsisoqarfik suleqatigalugit meeqqat suli atualinngitsut pillugit paasissutissanik katersineq aallartissimavaa, tamatumani ullumikkut suliasaqarfimmi sulisorisanik amerlassusiliineq naapertuunnersoq nalilerniarneqarluni. Sulisorisanik amerlassusiliinerup naliliivigineqarnera 2016-ip ingerlanerani naammassineqassaaq.”

Sulisumut ataatsimut meeqqat amerlassusaasa annertusineqarnissaanni perorsaaniqutit kingunissaritinneqartut Naalakkersuisut tamatumunnga atatillugu eqqarsaatigilluassagaat ataatsimiititalimit sakkortuumik kaammattuutigineqarpoq. Tamatumani sulisut ilinniarsimasut amigaataareernerat eqqarsaatigalugu.

¹⁰ Takuuk immikkoortoq 4.1

Ullumikkut ulluunerani paaqqinnittarfiit/angerlarsimaffimmi paarsisartut eqqartorneqaraangata perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik neqeroorutit pitsaassusaat pingaartillugu eqqartorneqartarpoq. Aaqqiineq, meeqqat amerlassusaannik annerulersitsisussaq kiisalu sulisut taartaasartut ilinniarsimanngitsut angajoqqaanut pissusilersorfigisassaat, angajoqqaat paarsititsinissamut neqeroorutit pitsaassusaat pillugit piunasaqaataannut pimoorussinngitsoq. Meeqqap pisariaqartitai inuuniarneralu eqqarsaatigineqanngilluinnarlutik.

Sulisussaqarniarermi ajornartorsiutit kommunit perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik neqeroorutaannik suliaqarnermi annertooujussuusorinarpoq. Ajornartorsiummi tassani pineqarput, sulisunik amigaateqarnek, inissatigut pissutsit killillit, perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinik siammarteriniarnerup killeqarnera, il.il. tamatuma saniatigut aamma kommunit namminnek oqaatigaat aningaasatigut killissaqartitsinertik. Ataatsimiititaliamilli ilisimaneqarpoq kingullertut taaneqartoq tunngaviatigut taamaallaat kommunit tunngasuummat. Minnerunngitsumilli ajornartorsiut taama annertutigilersimappat ajornartorsiullu iluarsiniarneqassappat, tamanna qaffasinnerpaamiit naalakkersuinnikkut isiginiartariaqartoq tamaanga killissimanermut naliliinek tamatigut naalakkersuinnermiittussaavoq.

5.3 Allannguutissatut siunnersuut

Qulaani taaneqartutut paasissutissanik pissarsiniarneq meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik neqeroorutini takussutissat ilaminiinnannguarigaat ataatsimiititaliamit erseqqissaatigineqassaaq. Taamaattumillu misissuinerup peqqissaarussamik itinerusumillu ingerlateqqinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut kommunit oqaloqateqarnermik aallartitsinissaannik ataatsimiititaliamit sakkortuumik kaammattorneqarput. Tamatumani akileraartartunut atuisutut iluaqutaanissaa siunertarinearlu. Isumaliutissiisummi uani oqaatigineqartut inerniliussat, qimerluuinerit, oqaaseqaatillu tungavigalugit perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik pisariaqartitsinerup eqqortup **misissoqqissaarneqarnissaat** pisariaqartinneqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. december 2012-meersuni § 4 tunngavigalugu meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaaniclut inerikkiartuutaasumik neqeroorutinut pingaarnertut akisussaasut tassaapput Naalakkersuisut. Tamatumani ulluunerani paaqqinnittarfiit aamma

angerlarsimaffinni paarsisartut kommunini ingerlatsinerup ataaniikkaluarpataluunniit, (ilaatigut paaqqinnittarfiit namminersortut pinnagit). Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliaq ima allannguutissasut siunnersuuteqassaaq:

Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. december 2012-imeersoq tunngavigalugu meeqqanut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik paaqqinnittarfinnik angajoqqaat pisariaqartitaviinik misissuinermik aallartitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinermi qulaajarneqassapput 1) illoqarfinni/nunaqarfinni neqeroorutinik peqareersuni aamma suli peqanngitsuni pisariaqartitsinerit aamma 2) paaqqinninnissamut neqeroorutit atorneqanngitsut iliuuseqarfiginieranni kommunit unammilligassaat. Misissuinerup inernerissavaa pitsanngorsaatissanut kaammattuutissanik arlalinnik saqqummiussineq aammalu misissuineq kingusinnerpaamik UPA2018-imi Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq ataatsimiititaliaq siunnersuummik allamik suliaqarsimammat, tassa UKA2016/97. Siunnersuummi taaneqartumi pingaarnertut sammineqartoq tassaavoq sulisutigut ajornartorsiutit nunatsinni paaqqinnittarfinni sorsuutigineqartut – aammalu nunatsinni meeqqat angajoqqaallu sunnerneqarfigisaaq.

Allannguutissatut siunnersuummi taaneqartutut misissuinissaq UKA2016/97-mi taaneqartutut misissuinissamut ataqatigiissillugu misissuisoqassappat ataatsimiititaliamit pissusissamisoortutut isigineqassaaq. Misissuinissanik taakkunanga marlunnik ataatsimoortitsineq siunnersuutini pineqartuni sinaakutissaritinneqartut ataqqillugit soorunami ingerlanneqassaaq. Allannguutissatut siunnersuummi qulaani taaneqartumi piffissaliunneqartoq UKA2016/97-mi taaneqartumi piffissaliunneqartumit kingusinnerusoq ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq

6. Siunnersuummut aningaasatigut kingunerisassai

Inatsisartut suleriaasianni § 33 imm. 1 tunngavigalugu siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissaritinneqartut siunnersuutip tunngavilersuutaanut ilanngunneqarsimassapput.

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassai tamakkiisumik nassuiarsimanasorinangillat. Taamaattumillu ataatsimiititaliamit

eqqarsaatigilluarneqarsimavoq siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat suli qulaajagassaqaqarnersoq. Taamaaliornikkut kommuninut apeqquteqarnermigut utaqqisuni allattorsimaffiit sumut tunngaqqissaarnersut ataatsimiititaliap paasiniarsarisimavaa. Soorlu akissuteqaatit ilaanni takuneqarsinnaasoq utaqqisunut allattorsimaffiit pisariaqartitsinermik tamakkiisumik ersarissumillu paasissutissartaqanngitsut. Tamanna inatsisitigut aalajangersarneqarsimasunik meeqqat ukiui, perorsaaniikkut pisariaqartitat, tarnikkut/timikkut pisariaqartitat il.il. Najoqqutaralugit pisariaqartitsinerup saniatgut soorunami meeqqanik pisariaqartitsinerpaanik tulleriiarinissamut piunasaqaatinik tunngaveqarpoq. Utaqqisunullu allattorsimaffiit ersarlunnerat kommunit programminik paasissutissanik aamma inatsisit tunngavigalugit tulleriiarinissamut taama annertutigisunik suliaqarsinnaasunik kommunit amigaateqarnerat tunngaveqanngilaq.

Siunnersuummut aningaasatigut kinguneqaatissat annertussusaasa tamakkiisumik takuneqarsinnaanissaat qularnarpoq. Utaqqisoqarani inissamik tunineqartarnissaq qulakkeerneqassappat imatut isumaqarsinnaavoq kommunini tamani ulluunerani paaqqinnittarfinnik pilersitsisoqartariaqartoq – immaqa taamaallaat piffissat nikerarnerat pissutaalluni. Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu siunnersuummik matuminnga akuersissutiginneq isumaqarsinnaavoq kommunit ilaanni millioninik aningaasartuuteqartoqartariaqartoq. AIS2016-mi konto 84.40.17-mi ima allassimasoqarpoq:

“Paaqqinnittarfeqarnermi matussusiisarnerep annertusarnissaa siunertaralugu pilersitsinissamut suliassallu amerlisarnissaannut 50 % angullugu tapiissutinik tunniussisoqarsinnaavoq.”

Taamaalillugu takuneqarsinnaavoq siunnersuummik matuminnga akuersissutiginninneq nunatta karsianut kinguneqarsinnaasoq.

Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutaanut tunngatillugu naatsorsuutigineqarpoq annerpaamik ukiumut AC-fuldmægtigep akissarsiaasa marloriaataat piffissami ukiup aappaa avillugu atorneqassasut. Taamaattorli ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq Naalakkersuisut suliaqarnermi sapinngisaq tamaat kommuninik peqataatitsissasut taamaaliornikkut paasissutissanik katersinermi aningaasartuutaasut appartinneqarsinnaallutik. Misissuinissamut siunnersuut tunngavigalugu immikkoortumi nukittorsaasoqassappat angajoqqaat meeqqaminnik paarsititsinissamut pisariaqartitsisut – immaqa kommunini suliffissaaleqinermut aningaasartuutaasunut iluaqutaasumik - suliffeqarnermut utersinnaalissapput.

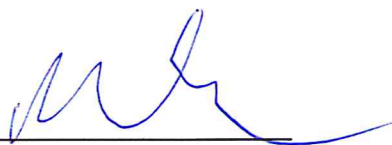
7. Ataatsimiititaliamit inassuteqaat

Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 2012-meersuni § 4 tunngavigalugu Naalakkersuisut akisussaanerat aallaavigalugu ataatsimiititaliaq **isumaqatigiittoq** ima allannguutissatut siunnersuuteqassapput:

Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 3. december 2012-imeersoq tunngavigalugu meeqqanut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik paaqqinnittarfinnik angajoqqaat pisariaqartitaviinik misissuinermik aallartitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinermi qulaajarneqassapput 1) illoqarfinni/nunaqarfinni neqeroorutinik peqareersuni aamma suli peqanngitsuni pisariaqartitsinerit aamma 2) paaqqinninnissamut neqeroorutit atorneqanngitsut iliuuseqarfiginiarneranni kommunit unammilligassaat. Misissuinerup inernerissavaa pitsannorsaattissanut kaammattuutissanik arlalinnik saqqummiussineq aammalu misissuineq kingusinnerpaamik UPA2018-imi Inatsisartunut saqqummiunneqassaaq.

Ataatsimiititaliap **isumaqatigiittup** allannguutissatut siunnersuut
akuerineqartussanngorlugu inassutigaat.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaanniingassanngortippaa.

Peter Olsen
siulittaasoq

Nivi Olsen
Siulittaasup tullia

Vivian Motzfeldt

Ineqi Kielsen

Mimi Karlsen